

Rozhledy matematicko-fyzikální

Naše soutěž

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 89 (2014), No. 2, 57–60

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146580>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2014

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ*:
The Czech Digital Mathematics Library <http://dml.cz>

NAŠE SOUTĚŽ

Předkládáme další dvě úlohy *Naší soutěže*. Můžete je vyřešit a řešení poslat na adresu redakce. Řešení může být v elektronické či papírové podobě. Redakce řešení opraví a opravené vám je zašle zpět. V některém z následujících čísel pak najdete úlohy vyřešené. Za řešení každé úlohy můžete získat až 5 bodů.

Soutěž je kontinuální, což znamená, že se výsledky jednotlivých řešitelů sčítají a vede se průběžná výsledková listina (za minulé i letošní ročník dohromady). V listině se nerozlišují úlohy matematické a fyzikální. Nejlepším řešitelům bude každým rokem zaslána odborná literatura.

Nyní předkládáme dvě úlohy, jejichž řešení pošlete do *30. září 2014* na adresu redakce.

Úloha 41. Mezi všemi přirozenými čísly, jejichž ciferný součet má hodnotu 64, vyhledejte šedesáté čtvrté nejmenší.

(*Jaromír Šimša*)

Úloha 42. *Podhuštěná pneumatika*

Řidič osobního automobilu nahustil za horkého letního dne v poledne pneumatiku na předepsaný tlak $p_1 = 0,2$ MPa při teplotě $t_1 = 35$ °C. Další den ráno teplota vzduchu poklesla na hodnotu $t_2 = 5$ °C.

- a) Určete tlak p_2 , který byl následující den ráno v pneumatice. Jaká byla ráno hustota vzduchu v pneumatice?
- b) Řidič musel vzniklou situaci řešit tím, že do pneumatiky doplnil další vzduch, aby tlak vzduchu v pneumatice byl opět p_1 . Jak se změnila hustota vzduchu v pneumatice po přidání dalšího vzduchu?

Při řešení uvažujte, že se objem pneumatiky nemění. Vzduch považujte za ideální plyn, $M_m = 29 \cdot 10^{-3}$ kg · mol⁻¹.

Řešte nejprve obecně, potom pro dané hodnoty.

(*Miroslava Jarešová*)

Řešení úloh z čísla 4/2013

Úloha 37. V libovolném čtyřúhelníku $ABCD$ označme ν_{Ab} vzdálenost bodu A od strany b , dále ν_{Bc} vzdálenost bodu B od strany c atd. Dokažte, že platí:

$$\nu_{Ab} \cdot \nu_{Bc} \cdot \nu_{Cd} \cdot \nu_{Da} = \nu_{Ac} \cdot \nu_{Bd} \cdot \nu_{Ca} \cdot \nu_{Db}$$

(Jaroslav Zhouf)

Řešení: Obsah S čtyřúhelníku $ABCD$ lze vyjádřit několika způsoby:

$$S = \frac{1}{2}b\nu_{Ab} = \frac{1}{2}c\nu_{Ac}$$

$$S = \frac{1}{2}c\nu_{Bc} = \frac{1}{2}d\nu_{Bd}$$

$$S = \frac{1}{2}d\nu_{Cd} = \frac{1}{2}a\nu_{Ca}$$

$$S = \frac{1}{2}a\nu_{Da} = \frac{1}{2}b\nu_{Db}$$

Vynásobením levých i pravých stran a vydělením výrazem $abcd$ získáme dokazovanou rovnost.

Úloha 38. *Cyklista*

Cyklista vyšlapal kopec, na vrcholu se otočil a po téže trase se vrátil zpět. Na vrcholu na svém cyklocomputeru zjistil průměrnou rychlost $v_1 = 15,32 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$, computer vynuloval a v cíli opět přečetl průměrnou rychlost jízdy z kopce $v_2 = 42,15 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$.

Druhý cyklista jel stejnou trasu, ale na vrcholu cyklocomputer nevnuloval. Na vrcholu mu computer ukázal průměrnou rychlost $v'_1 = 14,35 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ a v cíli průměrnou rychlost $v'_p = 21,85 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$.

- Určete průměrnou rychlost v_p jízdy prvního cyklisty.
- Určete průměrnou rychlost v'_2 jízdy z kopce druhého cyklisty.
- Určete pro každého cyklistu poměr doby jízdy do kopce a jízdy z kopce.

(Josef Jírů)

Autorské řešení:

Označme s dráhu uraženou jedním směrem, pro prvního cyklistu t_1 dobu jízdy nahoru, t_2 dobu jízdy dolů a t celkovou dobu jízdy, pro druhého cyklistu analogicky t'_1 dobu jízdy nahoru, t'_2 dobu jízdy dolů a t' celkovou dobu jízdy.

a) Platí

$$v_p = \frac{2s}{t_1 + t_2} = \frac{2s}{\frac{s}{v_1} + \frac{s}{v_2}} = \frac{2v_1v_2}{v_1 + v_2} = 22,47 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}.$$

b) Platí

$$v'_2 = \frac{s}{t' - t'_1} = \frac{2s}{\frac{s}{v'_p} - \frac{s}{v'_1}} = \frac{v'_1v'_p}{2v'_1 - v'_p} = 45,77 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}.$$

Jiná možnost řešení: Použít výsledek úlohy a), z něj vyjádřit v_2 a všechny rychlosti „opatrřit čárkou“.

c) Pro prvního cyklistu platí

$$\frac{t_1}{t_2} = \frac{\frac{s}{v_1}}{\frac{s}{v_2}} = \frac{v_2}{v_1} = 2,75,$$

pro druhého cyklistu analogicky

$$\frac{t'_1}{t'_2} = \frac{v'_2}{v'_1}.$$

Dosažením výsledku úlohy b) dostaneme

$$\frac{t'_1}{t'_2} = \frac{v'_p}{2v'_1 - v'_p} = 3,19.$$

Stav soutěže po 38 soutěžních úlohách

Anna Zavadilová (Masarykovo G, Říčany) – 29 bodů

Martin Bucháček (G Ludka Pika, Plzeň) – 26 bodů

Michal Řepík (PedF UK, Praha 1) – 17 bodů

Michal Buráň (G, Uherský Brod) – 13 bodů

Ondřej Somič (SPŠ stavební, Opava) – 12 bodů
Tadeáš Kučera (G kpt. Jaroše, Brno) – 10 bodů
Ondřej Motlíček (G Šumperk) – 10 bodů
Martin Raszyk (G Karviná) – 10 bodů
Libor Drozdek (G Holešov) – 9 bodů
David Bainak (G kpt. Jaroše, Brno) – 9 bodů
Ondřej Kincl (G Oty Pavla, Praha 5 Radotín) – 7,5 bodu
Adam Láf (G Zborovská, Praha 5) – 7 bodů
Tomáš Pavlín (G Parlářova, Praha 6) – 7 bodů
Le Anh Dung (G, Tachov) – 5 bodů
Mark Karpilovský (G kpt. Jaroše, Brno) – 5 bodů
Jan Krejčí (G, Bílovec) – 5 bodů
Jakub Löwit (G Českolipská, Praha 9) – 5 bodů
Jan Mikal (G, Rožnov pod Radhoštěm) – 5 bodů
Josef Svoboda (G, Frýdlant nad Ostravicí) – 5 bodů
Martin Sýkora (G Nad Alejí, Praha 6) – 5 bodů
Štěpán Šimsa (G, Litoměřice) – 5 bodů
Radovan Švarc (G, Česká Třebová) – 5 bodů
Dominik Teiml (The English College, Praha) – 5 bodů
Jakub Vančura (G kpt. Jaroše, Brno) – 5 bodů
Martina Chamrová (G Oty Pavla, Praha 5 Radotín) – 4,5 bodu
Jiří Guth (G Jírovcova, České Budějovice) – 3 body
Václav Skála (G, Klatovy) – 1 bod
Jan Soukup (G, Klatovy) – 1 bod

* * * * *

Hledej tak, abys objevoval, a objevuj tak, abys nepřestával hledat.

Sv. Augustin

Matematika je jako hra dáma – vhodná pro mladé, ne příliš obtížná, zábavná a neohrožuje stát.

Platón